

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Η αύξηση του προσδόκιμου ζωής υποχρεώνει την κοινωνία να αλλάξει τις αντιλήψεις της για τους ανθρώπους διαφόρων ηλικιών. Ένας ηλικιωμένος μπορεί πλέον να έχει ιδιαίτερη πνευματική διαύγεια και να βρίσκεται σε εγρήγορση, ακόμη και στο τέλος της ζωής του. Για αυτό, με τη συνδρομή και της Ιατρικής δεν πρέπει ποτέ να σταματά να διεκδικεί μία καλύτερη ζωή.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

- «να κρατήσουμε την εμφάνιση ενός 40χρονου ή μιας 40χρονης...»
- «με τις ρυτίδες τους, τις ασθένειες, την κόπωση και όλες τις άλλες...»
- «Πολλοί άνδρες και γυναίκες λόγου χάρη μετά από κάποια ηλικία...»
- «η μεταχείριση που λαμβάνουν σε ορισμένα σπítια, για παράδειγμα, απέχει μακράν του επιθυμητού»
- «Σκεφτείτε τη μάθηση, τη μελέτη, τη διδασκαλία...»

Με τη χρήση παραδειγμάτων επεξηγείται καλύτερα το νόημα όσων υποστηρίζει ο Π. Μπρύκνερ. Οι απόψεις του τεκμηριώνονται και ο λόγος του γίνεται εύληπτος και σαφής. Το ύφος του κειμένου καθίσταται απλό και οικείο.

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

Στο απόσπασμα αξιοποιείται η συνυποδηλωτική λειτουργία της γλώσσας, η οποία προσδίδει αμεσότητα στον λόγο. Απευθύνεται στο συναίσθημα και την φαντασία του αναγνώστη κι έτσι κινητοποιεί το ενδιαφέρον του, τον διεγείρει συναισθηματικά και του προσφέρει αισθητική απόλαυση. Ο αποδέκτης του μηνύματος προβληματίζεται για το γεγονός ότι η πνευματική διαύγεια εξακολουθεί να συνοδεύει τον άνθρωπο και σε μεγάλη ηλικία, οπότε ευαισθητοποιείται προς την τρίτη ηλικία, προκειμένου να την αντιμετωπίζει με μεγαλύτερο σεβασμό.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Οποιαδήποτε διαπίστωση από τους/τις μαθητές/τριες θεωρείται αποδεκτή, εφόσον μπορεί να συσχετιστεί/ τεκμηριωθεί με στοιχεία/ χωρία του κειμένου, χωρίς να δίνεται με τρόπο αυθαίρετο.

Ο μαθητής μπορεί να περιγράψει τη συναισθηματική κατάσταση του γέρου αναφέροντας συνοπτικά το περιεχόμενο κάθε στροφής:

- Ο γέρος παρουσιάζεται σκυμμένος πάνω σε ένα τραπέζι στο περιθώριο ενός γεμάτου με κόσμο καφενείου, μόνος με μοναδική συντροφιά μια εφημερίδα (Στροφή 1).
- Βρίσκεται σε μία άθλια ηλικία και ζει την περιφρόνηση της κοινωνίας ενώ αναλογίζεται τη ζωή του και τα πράγματα που δεν χάρηκε όσο ακόμη ήταν νέος και μπορούσε (Στροφή 2).
- Έχει συνειδητοποιήσει το πόσο γέρασε αν και δεν μπορεί να καταλάβει το πόσο γρήγορα πέρασαν τα χρόνια (Στροφή 3).
- Σκέφτεται πως η Φρόνηση την οποία πάντα εμπιστευόταν στην ζωή του και η οποία καθόρισε την όλη του συμπεριφορά ουσιαστικά τον ξεγέλασε, γιατί τον έκανε να αναβάλλει σπουδαία πράγματα στη ζωή του, τα οποία ποτέ όμως δεν πραγματοποίησε (Στροφή 4).
- Θυμάται την εγκράτεια και τον αυτοέλεγχο που επέδειξε σε όλους τους τομείς της ζωής του θυσιάζοντας χαρές και ευκαιρίες να ζήσει πραγματικά. Τώρα όλα όσα στερήθηκε καταδεικνύουν το λάθος που έκανε και δεν τόλμησε να τα ζήσει (Στροφή 5).
- Όλη αυτή η διανοητική κατάσταση σκέψεων και αναμνήσεων τον ζαλίζει με αποτέλεσμα να τον πάρει ο ύπνος τελικά πάνω στο τραπέζι (Στροφή 6).
- Το ποίημα τελειώνει με ένα σχήμα κύκλου και το μόνο που μένει είναι ένα διάχυτο συναίσθημα θλίψης και ματαιώσης, αφού ο χρόνος δε γυρίζει πίσω. Πρόκειται για έναν

άνθρωπο που διανύει μία ανώφελη περίοδο παρακμής και βασανίζεται με τη σκέψη ότι δεν έζησε τελικά όπως επιθυμούσε.

Θετικά αξιολογείται η δυνατότητα του μαθητή να εκφράσει με συντομία και σαφήνεια τη συμφωνία ή τη διαφωνία του σχετικά με:

- τον τρόπο που παρουσιάζεται από τον Καβάφη η τρίτη ηλικία: ως μία περίοδος θλίψης, κοινωνικής περιθωριοποίησης και γενικότερης ματαίωσης.
- το αν η λογική και η σύνεση, η αυτοκυριαρχία κι η εγκράτεια είναι πάντα σωστοί οδηγοί σε όλες τις περιόδους και τις εκφάνσεις της ζωής μας.

Γενικά, μπορεί να στηριχτεί σε όποιο θέμα, από όσα αναδεικνύονται στο ποίημα, επιθυμεί και να εκφράσει τεκμηριωμένα την προσωπική του άποψη.